

אוסירה נכון עם יצחק וילדיה, ארז ונעמה הילדים כועסים כשאני מדברת בשמם, ואני מכבדת את רצונם...

זה מקובל אצל אנשים שחלו בסרטן. זה מתרופץ לך כראש, זה לא פשוט.

● **המחלה שינתה את אורח המחיה שבה שלך?**

כן, בטח. יש פה בחצר שני שלטים שמבטאים איך הרגשתי. אחד: "מורה אני לפניך מלך חי וקיים, שהחזרתי בי נשמתו בחמלה רבה אמונתך". את השני, הכתוב אנגלית, מצאתי בבית-חולים כשהלכתי לבקר את פצועי צה"ל. מנהל בית-החולים, שראה שהתרשמתי מזה, שלח לי את הטכסט. בתרגום חופשי זה אומר: "מעולם לא הייתי, עד שלא מתת כמעט. לחיים יש טעם למי שנאבק למענם, שאותו לעולם לי יידע מי שלא נפגע".

ארם שעמד מול המוות מתייחס לחיים אחרת מאשר ארם שאף-פעם לא עבר את החוויה הזו. זה כמובן משנה אצלך את הערכים.

● **מה זה עשה לך?**

זה הביא אותי למודעות של מה שאני קוראת "שלושת האפיים", או, באנגלית: faith (אמונה), family (מישפחה), frinds (חברים). פתאום צפו על פני המים. הרברים החשובים באמת פיתאום הוארו באור-ידידות. דברים פחות חשובים קיבלו פרופרציה נכונה.

● **אני מבקשת לשאול אותך שאלה אישית מאוד. אני מכירה אשה שהלטה בפרטן והחלימה, ואחרי-כך החליטה שהחיים קצרים מכדי לעשות בהם מה שלא רוצים. אחד הדברים הראשונים שהחליטה היה להיפרד מבעלה, שאיתו חייה 15 שנים.**

אצלי העניין אינו קשור כלל למחלה.

● **אני יכולה לשאול אותך על היחסים בינך לבין בעלך?**

אני שאלתי אותך מה את עושה עם החבר שלך?

● **החבר שלי הוא לא נשיא-המדינה.**

גם אני לא נשיא המדינה. וכמו שאני לא שואלת אותך מה היחסים שלך עם החבר שלך, אז אל תשאלני אותי על היחסים של עם בעלי. אני הייבת לענות לך, אני הייבת דוידוחסון רק לבעלי.

● **מה את מתכוונת לעשות ביום הראשון כרעיית הנשיא-לשעבר?**

הו! לנשום עמוק. בחיי, קודם כל לנשום עמוק. אחר כך לחזור לעבודה. ראית הבורק את הגברת זינה הרמן. היא באה אלי כדי לבקש שאמשיך להיות נשיא-תכבוד של עצרת בית הנשיא. קבלתי את ההצעה. אני אוהבת לעבוד עם ילדים, אמשיך בעבודתי. המוטו שלי הוא: "כל מציל נפש אחת מישראל כאילו הציל עולם מלא".

● **תחזרי לעבודתך כפסיכולוגית?**

האמת היא, שלפני שיצחק נבחר כנשיא, עברתי במישר-היגיון כפריויקט שבו רצינו לממש פוטנציאל של ילדים מחוננים. כשיצחק נבחר, עזבתי את העבודה על פי חוות-דעת של היועץ המשפטי של הכנסת, והייתי בטוחה שהפרייקט ימשיך. הייתי בטוחה: מה זאת אומרת שדבר כזה לא ימשיך? אבל זה גווע. לא מצאו לזה תקציב או לא מצאו אדם שישא בעול הפרייקט.

הייתי כל כך מעורבת בפרייקט, שלא יכולתי לתת לו לגווע. או הקמתי את קרן איכפת לי, ובכוחותי שלי ובצורת אנשים שנתנו לי משאבים, הרמתי את הקרן.

● **מה יהיה עם הקרן בעת, בשלא תהיה יותר רעיית-הנשיא?**

הקרן תמשיך להתקיים. הרי אין לנו אוצרות טבע של נפט, זהב ואורניום. יש לנו אוצר אחר, וזה האדם, לדעתי, זה חשוב ביותר.

● **אספר לך קוריוז: בכל יום חמישי קיבלתי את לוח הפגישות שלי הנשיא, הוא את שלי. יום אחד ראיתי אצל הנשיא פגישה עם שר לפיתוח האינטליגנציה של ממשלת ונצואלה, ה"ר מצ'ארו. בדרך-כלל אני לא מבקשת מבעלי להצטרף לפגישות, למרות שהוא אמר לי שאני יכולה להצטרף לכל פגישה. ביקשתי מבעלי לפגוש ביחד איתו את מצ'ארו, ובעלי סיפר לי שתחום עיסוקו הוא תחום ההתעניינות שלי.**

השר סיפר לי שיש להם 44,000 מורים למיליון וחצי תלמידים, ויש להם שיטה לפיתוח האינטליגנציה של תינוק בריים.

עוד הסתבר לי שפרופסור פוירשטיין מיש' ראל עובד כפרייקט הזה של ממשלת ונצואלה, ושזהו משתמשים בשיטה של יעקב אבם, שני ישראלים העובדים למען ונצואלה. הם לוקחים תינוק בן יום ומעל גבי קסטות-ידידאו מלמדים את אמו כיצד לפתח את האינטליגנציה שלהם. זה מאוד הלהיב אותי. נסעתי לוונצואלה, התורעתי אל השיטה.

ביום רביעי בשעה 3 יבוא לפה מנכ"ל רשות השידור יוסף לפיד, כדי לראות את הסרטים

ונראה מה אפשר לעשות אתם. יש לנו כל החומר, כל מה שצריך להוסיף זה פסיקול בעברית. אחרי שאפגוש את לפיד יש לי פגישה ב-4 אחר-הצהריים עם תלמידי הפרייקט למחוננים, שבאים להיפרד ממני, וכי-ו חצי בערב אנחנו עוזבים.

● **למרות ששמעתי אותך מתלוננת כי הילדים מאוד סבלו מעובדת היותך בליכך עסוקה, יש בכל זאת יתרונות בתפקיד זה. את, למשל, בטוחה שהילדים יגיעו בזמן ובשלום הביתה, כי הנהג נוסע להביא אותם. החל מהשיבוץ הם יעשו את הדרך בלי נהג, ואת הצטרכי לישבת ולדאוג עד שתראי אותם בבית, כמו כל האמהות.**

אני יודעת, וכבר יש לי רפיקות-לב. יש לי

שידיה ברוך: אני לא רוצה לקבל תמורה על העבודה שעשיתי בבית-הנשיא, שלא עלה על דעת אדם שאני רוצה לקבל אגודה שחוקה, אבל אני מדברת על ההיגיון הציבורי

שיחות ארוכות עם הילדים בנושא הזה. צריך להרגיל גם אותם לדפוס-יחיים אחרים, לא רק אותי.

● **ותצטרכי לעשות הרבה דברים שלא עשית במשך חמש שנים — לערוך קניות במכולת, לבכס, לגוזן.**

זה הכל משחק-ילדים לעומת הדברים האחרים. אלה דברים שלא מראים אותי ואף פעם לא הראו אותי. מה זה כל השטויות האלה?

● **אתם מקבלים עזרה מהמדינה?**

כן, אקבל מזכירה, עוזרת ונהג.

● **בידעבה, כשאת מסתכלת על חמש שנות עבודתך, עשית עבודה שאהבת, עשית מה שרצית?**

זה לא עניין של רצון. זה עניין של צורך הנובע מעצם התפקיד.

● **מה היו הרגעים היפים שלך כי רענית נשיא-המדינה?**

הביקור במצריים. אותה הרגע שבו נפתחה דלת-המטוס ועמדנו במרומי המדרגות, וראיתי למטה את הנשיא סאדאת ורעייתו, ג'יהאן, ואת מישר-הכבוד המצרי. הם השמיעו את התיקווח

ואת ההימנון המצרי, ואני לא אתכייש לספר לך, שהעניינים שלי התמלאו רמעות. אני אמרתי: מה, זה אמתי? זה נכון שרגלי דורכות על אדמת מצריים?

● **ומה היו ריגעי מסחה-הנפש?**

רגעים של חוסר-הבנה, רגעים בהם הרגשתי שאני לא מובנת, למרות שאני משתדלת לעשות משהו חשוב. נכון חיוני, אפילו אנושי.

● **את מתכוונת לומר: רגעים שהם עיתונות פרשה אותם לא נכון?**

אני לא רוצה להתקוף את העיתונות.

● **מתי היית לא מובנת?**

למשל, בביקור פרנסואה מיטראן. באתי לנמל-התעופה — זה היה יום-חורף — לבשתי מעיל שחור וחולצה אדומה. והנה מופיע בעיתון שהפגנתי את "מחשף-ההמראה" שלי, לעיני כל עם ישראל — ובצבעו: הרי צילמו אותי בנמל-התעופה לובשת חולצה סגורה עד הצוואר! למה כתבו כך? איך את מסבירה את זה, למה? וזו רק דוגמה אחת.

את הרי מכירה אותי, את יודעת איך אני אוהבת להתלבש. אם זה היה תלוי בי, הייתי לובשת גלביות. אבל העיתונות הרי לא רוצה שאופיע בגלביות או במיכנסים. את יכולה להרשות לעצמך לבוא למסיבה בבית-הנשיא במכנסים — אני לא. אם הייתי הולכת במיכנסים, הייתי מקימה נגדי את כל אותם שלא הולכים במיכנסים. אני הרי צריכה לייצג את הקונסנזוס גם באופנה. אני הרי אוהבת גלביות ומיכנסים, אני אוהבת כיגרייפולקור. הארון שלי מלא כשמלות רקומות שקנתי במצריים ובפונצ'וס שהבאתי מגואטמלה. אבל כרעיית-הנשיא לא יכולתי ללבוש מה שאני אוהבת, הייתי צריכה ללבוש מדים. אני לובשת גרדים שאני לא תמיד אוהבת, ועוד מקבלת על הראש.

● **את זוכרת את תקרית הבגדים שלך בהלוויית גולדה מאיר?**

בוודאי שאני זוכרת, הרי עשו עליי קרייק טורות. איך יכולתי לדעת שהבגד שבחרתי ייראה בצילומים כמו מדים של דיילת?

הקדשתי תשומת-לב רבה לבחירת הבגד להלווייה של גולדה. לא רציתי משהו שחור לגמרי — אחרי הכל, אני לא הבת שלה ולא קרובת-מישפחה. רציתי משהו סולידי, או חזרתי חליפה עם פס לבן בצווארון ובכיסים העליונים. אחר כך חזרתי כובע תואם, גם הוא עם פס לבן — אז כתבו שנראית כמו דיילת.

ובהלווייה של דיין? בעלי ואני נסענו עם הילדים לחופשה בקיבוץ בנגב. רק כשהיננו ביקרון נודע לנו שדיין מת. ההלווייה התקיימה ביום הראשון בנהלל, לא הייתה לי שהות להתעמק בבית כדי לבחור בגד. את הרי יודעת איך יוצאים לחופשה — עם כיגרייפופש. נכנסתי לחנות ובחרתי שימלה סולידית מאוד, לא לטעמי, הכל כדי לנסות ולהגיע לבגד שיתאים לטעמים של כולם. אז מה הייתה התוצאה? קיבלתי על זה ביקורת רצינית, על זה שקנתי בגד במיוחד להלווייה של דיין.

שלא יהיו טעויות — פרט להלווייה, לא לבשתי את הבגד הזה בחיי. מה חשבה אותה עיתונאית שכתבה עליי אז — שבאמת אני נהנית

אני הרי לא קניתי לעצמי את הכובע, אישתי של נתניה קנתה אותו עבורי, היא קנתה לי כובע בזוו דולר, ואילו היחה קונה כובע בשיבעה דולר לא הייתי לובשת אותו?

מהשימלה הזו, שקנתי אותה בשביל הכיף שלי? לא לבשתי אותה מאז, ואני מקווה שלא אלבש אותה. קניתי אותה כמו חייל החולך לאפסנאות ובוחר בגד לתפקיד.

● **האם אי-פעם ניצלת את מעמדך כרעיית הנשיא כדי לקבל הנחות על בגדים?**

אנשים נתנו הנחות תמיד. אך ההנחה לא הייתה לחשבונות הפרטי. האוצר קיבל הנחה, קופת-המדינה קיבלה הנחה.

● **קיבלת בגדים בחינם?**

קרד שקיבלתי שימלה בחינם. אני יכולה לספור על אצבעות יד אחת את השמלות שקיבלתי בחינם.

● **את סבורה שזה בסדר?**

השימלה, כמו כל דבר אחר שבית-הנשיא מקבל במתנה, נרשמת באינוונטאר אצל מנהל המשק.

● **מתי זה קרה?**

לקראת הנסיעה לרצות-הברית, רציתי שהמלחמה שלי תהיה מיוצגת על-ידי אופנאי ישראלי. פניתי רווקא לבתי אופנה לא אכסכלו סיכיים. אז במקום פריט אחד הם הוסיפו עוד פריט, ביוזמתם. לא פנינו ולא ביקשנו. שילמנו עבור פריט אחד, ובתי-האופנה שראו בכך מחמאה שהחלטתי לבחור בבגדים שלהם — הוסיפו עוד פריט ללא תשלום.

● **מה בדיוק התרחש באותה סעודת בגדים מסורסמת שערך הנשיא רגן לבעלך?**

בחודש נובמבר, לפני הנסיעה, הגיעה מיכר שבו הודיע לנו שגברת רגן תערוך לכבודי מסיבת-ת'ה בשעה 4.30 אחר-צהריים. בסופו של דבר לא נסענו במועד, כי הייתה חפיפה עם נסיעתו (המשך בעמוד 74)